

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 2.

A szentesi választás.

A második szentesi választás éppen olyan érdekesnek ígérkezik, mint az előbbi volt. Kettővel ugyan kevesebb a jelöltek száma, de az izgatottság éppen nem kisebb, sőt — a tegnapi véres előcsatározásból ítélve — még nagyobb, mint a multkor volt. A fellángoló szenvedély, a tetőpontjára hágó izgatottság, valamint a mandátumért versenyző személyek, csak helyi érdekességet kölcsönöznek e választásnak, de van több momentum, mely az egész ország érdeklődését a szentesi választásra irányítja.

Élesen domborítja ki ez a választás a függetlenségi párt válságát. A szerencsétlen egyházpolitika válságba döntötte a pártokat. A szabadelvű párt Széll kormányrajutásával és a fuzióval visszanyerte számszerint erejét, sőt felül is haladta régi kereteit, de hogy kebelében jobban dül a válság, mint valaha, eléggé mutatja Bánffy leibzurnáljának megindulása.

A függetlenségi pártra még nagyobb válságot hozott az egyházpolitika. Két frakcióra bontotta azt, melyeknek egyikét megtizedelte, másikat csaknem megsemmisítette a Bánffy-féle választás. Az obstructió közelebb hozta a két frakciót egymáshoz, de Széll politikája s Ugron zászlóbontása újabb s talán még nagyobb

éket vert a két pártárryalat közé, melyek két héttel ezelőtt ádáz harcot vívtak egymással Szentesen. Pázmándy pártja Sima intrikálása következtében elvesztette a csatát, de annál nagyobb erővel folytatja azt a helyi érdekű függetlenségi párt, Simának személyes pártja.

És itt merül fel a másik momentum ebben a csunya küzdelemben. Vadnay főispánsága megteremtette a hirhedt csongrádi állapotokat, melyeknek hű kifejezése ez a példátlan választási küzdelem.

Az egész hivatalos apparatus teljes erejéből támogatja az Eötvös-féle függetlenségi fractió jelöltjét, Dienes hírlapírót.

Széll tiszta választásokat ígért, de úgy látszik a szentesi hivatalos körök nem sokat adnak a miniszterelnök szavára.

Íme egy példa.

A mult szentesi választást vasárnap tartották. A miniszterelnök Molnár praellatus interpellációjára kijelentette, hogy nem a kormány, hanem a központi választmány tüzi ki a választás idejét s így ő nem felelős érte, de maga is helyteleníti, hogy vasárnap legyen a választás.

És íme a második választást ismét vasárnapra tűzte ki a központi választmány.

Igy respectálják Vadnay vármegyéjében a miniszterelnök akaratát.

Jellemző e választásra az is, hogy

nagy szerepet játszik benne a szocializmus és az antiszemizmus. A szocialista jelöltek a multkor száznál több szavazata volt. Ezek döntenek el most a választás sorsát.

Reánk nézve teljesen közömbös, hogy melyik jelölt nyeri Szentes mandátumát, — az országra is körülbelül teljesen egyre megy. — Valami sokat egyikben sem fog nyerni a t. Ház.

De az a körülmény, hogy Simának még most is oly nagy a pártja Szentesen, kétségtelenül mutatja, hogy a csongrádi állapotokkal nem igen vannak megelégedve s ez kell, hogy felkeltse a kormánykörök figyelmét.

A katolikus autonomia

mai harmadnap i ülésén gróf Szapáry Gyula gróf elnökölt. A tanácskozás ma is arról folyt, hogy a többség tervezetét, vagy a külön véleményt fogadják-e el. Az első szónok dr. Kiss János volt. Az ülés lapunk zártakor még folyik

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, február 3.

A budget-vita második napja még talán az elsőnél is lanyhábban és unalmasabban indult meg. Az ülés megnyitáskor alig volt együtt félszáz képviselő. Ezek is ásítottak vagy diskuráltak és semmi kedvük sem volt hallgatni a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gyopár az üvegházban.

Írta: Hantke Emil.

Az annyira óhajtott és várvavárt fényes táncmulatság elmúlt.

Bakonyiné ónagysága fáradtan pihen szobája kerevetén.

Gondolatai messze kalandozhatnak. De talán mégse? . . .

Ujra a bálterembe képzei magát.

A csillárok ragyogó fénye, a nyüzsgő sokaság, a paradicsommá varázsolt terem, a zene andalító hangja, semmi, de semmi sem bírja egykedvűségéből felrázni. Elvonulva a nagy legyező palma levelei alá, elmerengve nézi az előtte ellebbenő párokat.

Egyszerre egy férfi terem előtte.

Halk sikoly lebben el ajkairól, de csak éppen annyi, hogy annál óvatosabban társaloghassanak.

A férfi valamikor jegyben járt Bakonyinival. És mégsem lettek egymásé. Hogy miért? Az Isten tudja. A világ beszélt sok mindent. De hát tud-e egyebet a világ! . . .

Bakonyiné ónagysága fáradtan hever ke-

retetén és alig győzi várni hogy bejelentsék Szeghy Pált.

*

Szeghy Pál nem jött el, hanem egy levelet hoztak neki.

Izgatottan bontotta fel.

— Asszonyom!

Mielőtt végkép elválnánk egymástól, szükségesnek tartom soraimmal megzavarni nyugalmát. Bocsánat! de másképp nem tehetem. Búcsú ez öntől s lelkemből egy reflex.

Egy színes felhőfoslány tévelyeg az ön lelkén. — Felkaczag? . . . Asszonyom ön még sirva fogja előhívni emlékeiből az elűzött való képét, mint sok hű csillogás után a természetes idyllt.

Csodálkozik talán, hogy én az eszményi világ embere optimista megfigyeléssel is felismertem az igazságot és ilyen komoly, hideg szavakkal vetem végét az önnel folytatott viszonyunk: »Nem szeretem önt tovább! Nem bódít el többé légtörés. — Ez lehetetlen! Gondolja ön, ki ismeri önbecsét s biztos kétkedéssel veti rám szeméinek a fényét.

De az én bolondos szívem nem olyan anyagból van gyurva, hogy némely pillanatban hevesebben ne dobogjon, különösen akkor, midőn idealomban egy külön individualis lélekvilágot véltem felfedezni. Azt is hittem

hogy szenved. És az a tettett szenvedés tökéletesen romba döntött.

Ugy képzeltem magam, mint egy lelánczolt félisten, ki arra van teremtve, hogy megmentsem önt. S olyan fájoan, olyan szépen tudott . . . sirni, — hiszen szüksége volt erre, hogy egy újabb szeszélyének eleget tehessen: megnyerni egy szívet abba a szinpompázó koszoruba, mit hű szépsége köré font a hódolók tömege közül . . . kellett egy természetes vadvirág is. Alkalmat adott számtalanszor, hogy azt higgyem a mit még gondolnom se lett volna szabad. De hát a szerelmes agy nem elmélkedhetik. Én sem gondoltam semmivel. Hogy is gondolhattam volna? Elemezhettem volna-e az ön lélekvilágát, mikor azt se tudom, mikor fogamzott meg bennem ez érzés, akkor-e mikor megpillantottam? . . . Vagy még mikor nem is láttam?

Lehet mindakettő. A gyámoltalan vadvirág örült a talajváltozásnak, az új légtör elkábította, az ismeretlen csodás fény elvakította.

Ne komolyodjon el asszonyom! Nevethet még, mesém nem ért a végére.

Ugye bár nem ért engem? Annál jobb! Én ismerem önt s nem vagyok következtelen beszédemben. Mikor önt megismertem, önben becsültem — nemát! Miért kellett hát közönyössé lennem a szép nimmel szemben? Megfelelek! Most hogy kiismertem, felfedeztem

mai vita első szónokát Komjáthyt, a ki pedig Bánffy bukása óta éppen annyit beszél, mint a mennyit a bukás előtt kellett volna beszélnie.

Perczel Dezső elnököl. Bejelenti, hogy **Szluha** István a mai ülés végén terjeszti előcsütörtökről elmaradt interpellációját. **Zmeskál** István pedig a namestói vérvád ügyében jelentett be interpellációt.

Következett a napirend: a költségves általános tárgyalásának folytatása.

Komjáthy Béla: A költségvetést közjogi álláspontjánál fogva nem fogadja el. De nem fogadná el, ha 67-es alapon is állana, mert a kormány iránt még közjogi álláspontjától eltekintve sem viseltetik bizalommal. Beszédében különben csak egy kérdéssel foglalkozik, a kormány nemzetiségi politikájával.

Ezt a politikát szóló a legsúlyosabban elítéli. Adatokkal bizonyítja, hogy Széll Kálmán belügyminiszter nemcsak nem fejt ki erélyt a nemzetiségek visszaéléseivel szemben, hanem még a közigazgatási hatóságokat is megakadályozza abban, hogy erélyesebben járjanak el. Még a nemzetiségekkel is paktál. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon).

Hivatkozik a prágai »Politik«-re, melylyel a miniszterelnök bővebb összeköttetésben van.

Széll: Miben?

Komjáthy: Bővebb összeköttetésben. Bebizonyítom.

Széll: Én?

Komjáthy: Gondolom, nincs más miniszterelnök. Elég egy is. Tehát az a lap azt írta, hogy most már jobb lesz a magyarországi nemzetiségek helyzete, mert három előkelő román politikussal tanácskozik a magyar miniszterelnök.

Széll: Egy szó se igaz.

Komjáthy Jó. Hisz ebben még semmi sem volna. De e lap azt a kommentárt is hozzáfűzi, hogy a nemzetiségek eddig elfojtott jogaitat visszanyerik.

Széll: Nem.

Bíró Lajos: Rosszul informálta Jeszenszki.

Komjáthy: A nemzetiségi kérdést nemzetközi politikával nem lehet megoldani. Metianu — mondja a miniszterelnök — megígérte, hogy nem küld több pástorlevelet Romániába. No ő azt mondja: kötve higgy a komának.

Feleliti a Mayerné ügyét, kit örültnek

deklaráltak s hazatolenczolták. Ilyen politikának nem szavazza meg a költségvetést.

Perczel Dezső (az első padersorból): Személyes kérdésben kíván szólni. Az az asszony, a kiről Komjáthy szólt, csakugyan nála járt kétszer. Első ízben is, mikor panaszát előadta, azt az impressziót tette rá, hogy egy szegény, szárandó asszonynyal van dolga. Magyar és szász orvosok bizonyítványai és a későbbi vizsgálat alapján, mikor másodszer járt nála, már határozottan konstatálta, hogy elméje elborult, üldözési mániában szenved. Az asszony röpirataira épen ezért nem tartotta szükségesnek felelni, itt, mivel a dolognak a Ház naplójában is nyoma van, válaszolnia kellett.

Komjáthy: Tudomásul veszi a választ, bár egy nagy illuziójától fosztja meg vele Perczel, mert fájdalommal látja, hogy a szászok csak akkor válnak magyar-barátokká, hogyha már örültek.

Buzáth Ferencz szerint az állam költségvetését kettős szempontból kell megbírálni. Legyen az reális és feleljen meg a kitűzött cél-
nak. Ez 30 esztendőn keresztül nem történt meg. A kormányon levő párt teljesen kimerítette a nemzet erejét és legelemibb szükségleteit sem fedezte. Teljesen felesleges dolgokra költekezett. Így hány millióját emésztette föl az államnak az állami anyakönyvvezetés. El lehetünk rá készülve, hogy a bünvádi perrendtartás milliókat fog elnyelni. Itt van az új országház. Kérde, vajon a fényes parlamenti épülettől függ-e a politikai erkölcs tisztasága. (Zajos helyeslés a néppárton). Szubvenziókat ad erkölcstelen darabokat kultiváló színházaknak.

— *Szeccszeszio!* — szól közbe **Makkfalvy** Géza.

Buzáth Ferencz hangsúlyozza a földadó leszállítását. Az nem lehet a kormány komoly törekvése, hogy az ország népének véres verejtékét az állam kihasználja. A népet elnyomni a közérdekekben nem szabad. Felmutatja az uzsoratorvény zsidó fordítását. Ez az egyetlen magyar törvény, amely zsidó fordításban jelent meg. A rutén-kérdéssel foglalkozik ezután és megoldását sürgeti. A költségvetést nem fogadja el. (Éljenzés a néppárton).

Öt perc szünet.

Interpelláció az igazságügyi miniszterhez.

Zmeskál Zoltán interpellációjára indokolásában kijelenti, hogy mindenki tudja ő róla, hogy nem antiszemita, de egy zsidó barátja mondta előtte azt, hogy a zsidóknak szükségük van a keresztény vérré.

Visontai Soma: No hát ez közönséges hazugság volt!

Zmeskál Zoltán: A templomszolga eselédje vallotta a csendőrség előtt, hogy gazdája a feleségével éjjel a késsel ama hely fele ment, a hol a meggyilkolt fiu feküdt. Később is e szolga azt látta, hogy gazdája házában, éjjel a zsidók vérré telt edény körül tánczoltak és bele köpdöstek. A következő interpellációt nyújtja be:

Van-e arról tudomása a miniszter urnak, hogy az árvaegyei Namestó nagyközségben az 1899 október 15. és 16-ika közötti éjjelen egy körülbelül 13 éves árva fiu felette gyanus körülmények között: egy nyakát az egyik fületövtől a másikig egészen szabályszerű éles, a nyakcsigolyáig ható metszéssel meggyilkoltatt.

2. Ha pedig van azon rejtélyes gyilkosságról tudomása, az igazságügyminiszter ur közvetlen vagy közvetett intézkedés következtében, mi okból vétetett ki a vizsgálat majd mindvégig több vagy kevesebb ügyességgel teljesítő vizsgálóbíró kezeiből az ügy és adatott át egy törvényszéki bírónak, aki alig hogy ezen rejtélyes gyilkosságra vonatkozó iratokat átvette s tanulmányozhatta volna, királyi táblai bíróvá neveztetvén ki, a rózsahegy-i törvényszék területét elhagyta s így a rejtélyes gyilkosságnak kiderítése csak újabb halasztást szenvedett.

3. Igaz-e miszerint a vizsgálat folyama alatt ezen gyilkossági ügyben Namestórol egy zsidó küldöttség járt volna az igazságügyminiszter urnál és ha járt, nem-e ezen körülménynek tudandó be az elővizsgálatnak elkosványodása.

4. Hajlandó-e az igazságügyminiszter ur intézkedni, hogy ezen mindenestre gyanus és rejtélyes gyilkosság felderítése érdekében egy a kir. ügyészség mint a rózsahegy-i kir. törvényszék haladéktalanul eljárjon.

Zmeskál Zoltán.

Plósz Sándor igazságügyminiszter azonnal válaszol az interpellációra s kijelenti, hogy a fehozott esetben a vizsgálat folyik, de csak mint közönséges büntetben.

Buzáth Ferencz az iránt interpellálja meg a belügyminisztert, hogy a holnapi szentesi választás a Bánffy-féle recepte szerint készül,

önben a pessimismust és a rideg kételkedést, ... elvesztettem becsületedet ... a becsületet! érti asszonyom? De azért ne féljen már. A vadvirág sejtjei megfásultak!

Mikor az a másik elfoglalta a helyemet, nagyon természetesen féltékenykedni kezdtem.

Ekkor világosodni kezdett előttem a lát-határ. Az ön szépséges angyali körvonalát sivar-köd burkolta be; a lélekvilágát idegen, kietlen tájéknak tapasztaltam, a hol a szegény vadvirág elpusztul. Láttam egyebet is. Láttam, hogy az az üde látszatu csillogás, mely szeméből elő tör, csak pislogó fény, melyet elnyel az első hajnali derengés.

És ekkor megváltoztam.

Elmult lelkemről a szerelem és a féltékenység. Annak a másíknak se nyújthat többet, mint a mennyit én élvezhettem volna s nem adhatja azt se neki, a mit az én képzelmemnek adott, mikor a tiszta szerelem fogalmát megalkottam.

Mondhatná valaki, hogy ez egyszerű kijózanodás. Lehet. Kijózanodás egy szép, édesen fájó szerelmi mámorból, melyből csak néhány, lehet, hogy kedves visszaemlékezés marad meg.

Mindez azonban az eszményhez fűződik. Az eszmény pedig eltűnt előlem egy nagyvilági tervező nő által, kiről meg kell vallanom, hogy szép, de először józan és csak azután szerelmes.

Mi ebből a következtetés? Levonhatja belőle asszonyom.

Az én idealom elrepült angyali szárnyakon ... Fenn, fenn lebeg előttem egy szent, sérthetetlen helyen, ott, hol nem férhet hozzá földi tulajdonság,

Most már végeztem.

A mit elmondtam, azzal tartoztam büszkeségemnek. A kiábrándulás nehéz munkáját magam végeztem önön magamon s így a visszatérés ellen kellően vértézve vagyok. De egy kérésem még mindig van. Az a másik ne tekintsen legyőzöttnek és ön asszonyom ne higgye, hogy pessimista lettem.

Idézzé csak vissza emlékezetébe azt a jelenetet, a mely szobájában közvetlen a bál után való napon történt.

A szegény vadvirág megjelenik újra az exotikus éghajlatban ... De mi az? ön felzokog, szavai sirásba fulnak s nevémet hangoztatja ... Már? ... Felugrik! ... Melleme rejti bodros szép fejét és mit mond? Jól hallok-e?

— Hiszem én csak önt, örökre önt szeretem!

S én higgyem ezt? ... Szeret? Legyőzve hiu büszkeségét most szeretne ... máskor kikaczagna. Atkarol s szenvedélytől lángolva susogja:

— Csak téged, örökre téged!

Érzem az ön forró lehelletét, keblének lázas pihegését, hajának kéjes illatát. Érzem, hogy mindjárt elveszek. Férfi vagyok?! ... Éppen ezért! Vagy talán? De mi az? Kékes felhőgomolyt vélek látni, a melyben égi kar üdvözli a visszatérő eszményt. És én azt mondtam, hogy nem szeretem önt? ... az ön légkörében?

— Szeretlek! Csókjaimba fullasztlak. Így, ölelj, szoríts magadhoz, vagy fojts meg. Mondd, hogy te is szeretsz!

— Szeretlek! ... szeret ... szer ... Elaléltál, forró tüzből lihegsz! Elégült vagy? Mosolyogsz, csak nem akarsz kacagni?

Ha ha ha! Büszke szép asszony! Ébredjen! Nekem elég volt ennyi, hisz karjaimba dobta magát. Azt hitta visszahódít egy két csalfa könyecsepp rezgése? De ön kába volt akkor asszonyom, azt mondta: Szökjünk! — Nevetéses! Ön asszonyom a férjé, a ki megfizeti önt ranggal, vagyonnal, azért, a mit az orgona hangjai közt ígért neki ... Hogy élhetne meg az ön tropikus lényé ott, a hol a gyopár virul?

Isten önnel! Most legyen csak nagyon józan ... és ha teheti: feledékeny. Igyekezzen elfelejteni mindent, de ha mégsem tudná, akkor úgy gondoljon vissza mindenre, mint üde szép napsugaras reggelen a nyomasztó álomképre.

ugyanis különböző szintű választási bárczákat készítenek.

Szell Kálmán kijelenti, hogy a törvény bárcza kiosztást egyszerűen nem ismer, (helyeslés a szélső balon), de a gyakorlatban szokásos s ha valakinek egyáltalában nincs bárczája, ez nem képez akadályt a leszavazásra. (Zajos helyeslés a bal és szélsőbalon.) Az alispánnak különben már sürgönyözött s elvárja tőle, hogy a törvény értelmében járjon el és mindenki kapjon bárczát.

A Körös balpartjának rendezése.

A körösparti iskolák igazgatói nem nézhetvén tovább azt a feneketlen sárt, a mely az iskolák körül az évek háromnegyed részében állandóan vesztegel, emlékiratot nyújtottak tegnap át *Bulyovszky* József polgármesternek, gyors intézkedést kérve, hogy immár a Körös balpartja is szabályoztassék és rendeztessék, hogy az iskolák megkapják a kellemes keretet, mely őket megilleti a szép fekvésnél fogva.

Az emlékirat szerkesztésére dr. *Kováts* János, a felső kereskedelmi iskola igazgatója, vállalkozott, ki három szempontból fejtegette a szabályozás szükséges voltát.

A polgármester az emlékirat átvételekor megígérte, hogy a jogos kérelmet támogatni fogja s hogy a szabályozás már kora tavasszal megkezdődhetik, mert a mérnöki hivatalnál munkálatban van a szabályozás. Az emlékiratból adjuk a következő részt:

Az iskolák előtti utcák rendezése főképen három szempontból szükséges. Szükséges: 1. köztisztasági. 2. közegészségi. 3. közérkölcsei szempontból.

1. Köztisztasági szempontból szükséges a végből, hogy a tanulók száraz lábbal juthassanak a tanintézetekbe. Mert, méltóztassék csak elgondolni, mennyi sár, mennyi piszok és por kerül az utcákról a tantermekbe és a folyosókra, mikor a három iskolai épületbe az alábbi számmal járnak a tanulók:

A reáliskola növendékeinek száma 260, a polgári iskolai épületbe jár: polgári iskolai tanuló (mult évi adat) 385, iparos tanonc 1000, zenéiskolai növendék 120. A felső keresk. iskolai épületbe jár: felső keresk. iskolai tanuló 120, kereskedő tanonc 156. Összesen 2041.

De szaporítja a napi személyforgalmat még az is, hogy hetenként kétszer-háromszor délután is el kell menniök a tanulóknak az iskolába.

S ha még a sár hamar felszáradna! De mivel az az oldal éjszakai oldal, mivel a házsorok nincsenek feltöltve, sem a szekérut nincsen elegendő, a sár, a kátyu az évek három évszakán keresztül ott vesztegel bántatlanul. Azért a kemény téli fagyokat jóltevéként áldjuk mindnyájan, mert legalább olykor szilárd talajhoz is juttat bennünket. Egyébkor azonban a legragadósabb sár garázdálkodik az utcán, belekapaszkodva a járó-kelők lábbeliibe és a szekerek meg kocsi kerekeibe, annyira, hogy egyfogatu bérkocsis télviz idején nem hajt végig az utcán.

3. Közegészségi szempontból szükségessé teszi a rendezést két körülmény:

1. A tanulók az utca sarát beivén a tantermekbe és a folyosókra, ott megszárad, porrá lesz, mely por, minthogy átlag 40—50 tanuló zsong egy tanteremben, többet van a levegőben, mint padozaton. A levegőből pedig egyenesen bemegy a tüdőbe, beleoltva, fejlesztve és szaporítva a baktériumok ezreit meg ezreit. Ily viszonyok közt aztán mirevalók az iskolai higiéniának finomabbnál finomabb szabályai, mikor a legprimitívebb szabályon nincsen segítve? Minek akkor beszélni gyors levegős-réről, czélszerű világításról, egyenes testtartást elősegítő padokról, mikor a port özönével hordják a tanulók a termekbe?!

2. A tanulók legalább 50 százalékanak lyukas a lábbelije, hol a talpán, hol az oldalán. A sáros víz, vagy vizes sár — a szerint,

milyen az időjárás — behatol a lábbeliükbe, minek következtében meghűlnek. S ép ez az oka, hogy a nedves időszakban a hűlés okozta mulasztások napi rendben vannak, főleg a szegényebb sorsuaknál.

Arra ugyanis nincs mód, hogy akármelyik iskolába száraz lábbal be lehessen jutni. A tanulók javarésze Olasziból jön, a nagyhidon át. S ép ott legfeneklenebb a sár, mert semmiféle szabályozott uton nem lehet az iskolához férni. Mikor a tanuló elhagyta a hidfeljárt, kénytelen legalább is bokáig tiporni a sárát. A polgári iskola előtt ugyan mutatkozik némi árnyéka a szabályozásnak, de mikorra abba az utcába jutott a diák, már bokáig sáros. Ha a kereskedelmi palota előtti téren jön a diák az iskolába, töltés hiánya miatt ott is csak bokáig kénytelen járni a sárban.

3. Szükséges a rendezés közérkölcsei szempontból.

Az iskolák a nagyvásártér töszomszédságában vannak. A nagyvásártéren heti vásárok alkalmával 5—6 ezer ember megfordul. És ezen az embertől nyüzsgő téren nincs egyetlen ürszék.

Akadhat-e ép érzéktű, józan eszű ember, a ki azt mondaná, hogy a rendezés és a festett állapotok még várhatnak? Nem követeli-e a városnak legeslegényesebb érdeke a tisztaságnak, egészségnek, az erkölcsnek s ezzel a városnak jól felfogott érdeke a gyors orvoslást? Nem volt-e nagy mulasztás eddig is elhagyni a szabályozást?

Azt hisszük, egyelőre nem kell kommentár e memorandumhoz, de kérjük, hogy valamely városi főbb tisztviselő sétáljon el egyszer az iskolák környékére sárban és egyszer vásári napon.

Különösen pedig a szülők figyelmébe ajánljuk a memorandumot, hisz gyermekükről, s azoknak egészségéről van szó.

Az új városháza építése.

Egy évtized óta huzódik Nagyváradon az új városház építésének a kérdése.

Terveket, modern palotákhoz készítettek, többet mint kellene, de ezek 400,000 frtból lettek volna kiépíthetők; a helyett, hogy egyszerűbb, de elég tágas épületet terveztek volna.

A mostani állapot pedig annyi kárt, fáradságot ró a közönségre, hogy már elodázhatlan a városi hivatalok összpontosítása, mert jelenleg a város 6—8, egymástól távol eső pontján vannak egyes ügyosztályok.

Felmerült az az eszme, hogy a Zöldfaszállodában helyezték el a városi hivatalokat. Azonban ezt a tervet, a nagy költségbe kerülő átalakítások miatt sokan ellenzik.

E tárgyban tegnap értekezlet volt a városházán, a melyről a következőket irhatjuk:

Jelen voltak: dr. *Bulyovszky* József elnök, *Rimler* Károly, *Ragány* János, dr. *Hoványi* Géza, *Rendes* Vilmos, *Guttman* József, *Hegedüs* Géza, *Komlóssy* József, *Rimanóczy* Kálmán, *Mezey* Mihály, *Darvassy* Lajos, *Busch* Dávid, ifj. *Rimanóczy* Kálmán, *Bordé* Ferencz, *Szűts* Dezső jegyző.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester ismerteti a kérdést. A kir. tábla kibővítése folytán a városház hátsó épülete elbontás alá jön. Így az ott levő hivatalokat más helyen kell elhelyezni. A hivatalok mostani szétszórtsága káros nemcsak a közigazgatásra, hanem a közönségre is. Tanácskozás tárgyát képezi most a hivatalok elhelyezése és az új városháza tervének átvizsgálása, az esetleges építés céljából.

Komlóssy József tanácsnok ismerteti az építendő városház eddigi történetét. Az új városháza építésére *Busch* Dávid főmérnök tett előterjesztést 1895-ben; a városháza helyét a régi reáliskola helyét jelölte ki; szükséges 53 előszoba, 103 szoba. A tervre pályázatot hirdettek; a beérkezettek közül egyik terv sem nyerte el a díjat, de 4-et megvettek 1000—1000 frtéért.

Busch Dávid előadja, hogy az egyes ügyosztály vezetők benyújtották arra nézve a ki-

mutatást, hogy hány helyiség kell egy-egy ügyosztálynak. Megtekintették a Zöldfa épületet. Itt az emeleten a polgármesteri hivatal, számvétség, pénztár, gazd. tanácsnok, kiadó hivatal, adóhivatal, árvaszék helyezhető el. Az istálló helyén új emeletes épületet kell emelni. 8 udvari szoba sötét, világító folyósót kell építeni. Az udvaron, a földszinten a levéltár lenne, új épületben. A mostani kóser kocsmahivatalnak nem használható. De még így is kimaradna a Zöldfából a mérnöki hivatal, a városi főügyészség, a vámfelügyelő, a fogyasztási adóhivatal és a katonaugyosztály. A költség 43,000 frt lenne s ezért 25 szobát kapnánk, a mostani helyiségeken kívül. Az egész Zöldfa terv azonban nem jó, mert továbbra is szétszaggatva lennének a hivatalok. — A rendőrségi épületre emeletet nem lehet építeni. Legfeljebb egészen alaptól kellene építeni.

Egy új városháza építését 280,000 frtból lehetne eszközölni; még pedig kétféleképpen, hogy a hivatalok között közép folyósó lenne. Ha a rendőrséget meghagynák a mai helyén, lehetne a többi hivataloknak 200,000 frtból építeni városházát s felszabadulva a mostani városháza, a régi városháza, *Apolló*, megmaradna a Zöldfa bérletbe. Ezeknek az értéke legalább 120,000 frt, s így az új városháza tisztán 160,000 frtba kerülne. Ez 4% közköltő emelés. Három év alatt felépülne az új városház; addig ideiglenesen elhelyezhetők az egyes hivatalok. — A Zöldfa bérletétől feltételelesen felmenthetnék *Czegléd*yt, új árlejtést tartsanak s ha előnyösebb bérlet nem akad, *Czegléd*y tovább is bennmaradna. — Bizzák meg ifj. *Rimanóczy*t, hogy dolgozza át ugy a terveket, hogy a rendőrség a mai helyén maradjon.

Guttman József költségkimelésből a tervek átdolgozását és a helyiségek redukcióját a város építésére bizúa.

Ragány János szerint a város pénzügyi helyzete nem olyan, hogy 200,000 frton felüli összegű építésről tárgyaljunk. Csak az ingatlanok kedvező értékesítése hozhatja kedvezőbbé a pénzügyi helyzetet. Az ideiglenes elhelyezést csak úgy helyesli, ha az legalább egy évre történik. Használják fel az ilyen áthelyezésre a régi városházát. — *Hisi* továbbá, hogy Zöldfában 10—20 évre elhelyezhetők a hivatalok. Indítványozza, hogy javasolják a közgyűlésnek, miszerint most az *Appolló* és régi városházába leendő elhelyezéssel intézkedjék; gondoskodjék különben az új városháza legtakarékosabb felépítéséről. A Zöldfáért tisztán 6300 frt jövedelem van *Czegléd*y-től; s ezzel szemben a vendéglő és kávéházért *Czegléd*y évi 4000 frt bért fizet. Ez a 4000 frt fedezi a 43,000 frt átalakítási költségeinek kamatát. Így pár évtizedre meg lenne oldva a városi hivatalok elhelyezésének kérdése. Ezért pártolja a Zöldfába költözést. — Az új városháza kérdésével szemben az a véleménye, hogy az a város méltóságához illő legyen; itt nem lehet redukciónak helye. Ezért beleegyezik inkább abba, hogy még egy ideig decentralizálva legyenek a hivatalok. Vegyük figyelembe a város pénzügyi helyzetét,

Busch Dávid elfogadja *Ragány* indítványát: de más alapon, osztják el a hivatalokat a régi városháza és *Apolló*ba. Alakítsák át a Zöldfát, de ne rövid időre, hanem elég kényelmesnek. Ezzel párhuzamosan azonban az új városháza építését is tárgyalják. Egy év alatt olyan kedvező viszonyok lesznek, hogy fel lehet építeni az új városházát.

Mezey Mihály teljesen elejti a Zöldfát, mert korcsmával lenne összekötve. Régen a Sasból azért vitték el a városházát, mert a tisztviselők a kártya asztalnál és a serházban ültek. Nem jó a Zöldfa még azért sem, mert a szobák sötétek. Különben, ha oda mennének is, nem lenne lenne együtt minden hivatal. Zöldfa-utca sem alkalmas középületnek; nagyon zajos. Hiba volt, hogy az új városháza kérdés eddig is lett huzva. 1890-ben a pénz is meg volt. Azt sem tudja, hogy ha másból nem lehet, miért félnek az adóemeléstől. — Ha elhagyják most az új építést, továbbra is olyan ronda állapotban, hasznahajtás nélkül hagyják a régi reáliskolát. A Zöldfába költözést elejteni kéri, de már most tegyenek intézkedést az új városháza építésére.

Szokoly Tamás helyteleníti a mostani állapotot s helyesli, hogy a Zöldfába költözzön

a városháza. Pártolja Ragány indítványát. A közköltő emelés ellen van, mert már meg van terhelve a polgárság. Egy évtized alatt százados mulasztásokat pótolunk; nem pirulhatunk. Intézkedést kér, hogy a Zöldfát májusra már átvegyék.

Dr. Haványi Géza: két felé kell választani a kérdést. Bármiként határozunk, az ideiglenes áthelyezést foganatosítani kell és pedig a régi városházába és Apollóba. — A végleges megoldás nehéz. Nézete szerint a Zöldfa a legalkalmatlanabb; szerencsétlenül megengedett vasut van s nagyon zajos. Határozottan azonban sem a Zöldfa mellett, sem ellene azért most nem nyilatkozhat, mert a kérdés nincs előkészítve; pénzügyileg nincs megvilágítva, hogy mily terhek lesznek a Zöldfába áthelyezéssel. A legkedvezőbb az új városháza felépítése lenne, de csak ha teljesen meg lenne a kérdés világítva. Akkor látnánk, hogy melyik előnyösebb: a Zöldfa-e, vagy az új városház építése. Ma még nem lehet határozni. Ezért ajánlja, hogy intézkedjenek az áthelyezésre vonatkozólag s egyúttal az új városháza építését napirendre vegyék. — Lelkesen beszél a város jövőjéről; a fejlődéstől s az ezzel járó áldozatoktól nem szabad visszariadni. — Ha meggyőzők az áthelyezés helyességéről, odaadja szavazatát.

Szokoly Tamás ismételve védi a Zöldfába leendő áthelyezés helyességét. Az új városházára fél milliót nem költhetünk, mert szükséges a csatornázás, kövezés stb.

Ifj. Rimanóczy Kálmán technikai szempontból szólal fel. Győr elhatározta, mert elég pénze nem volt, — hogy egyelőre felépíti a városház felét, de a tervet úgy készítette el, hogy folytathassa az építést. Most folytatni fogja. Ha a rendőrséget elhagyják, 50—60 ezer frttal kevesebbe kerül az új városháza. Az általa most készített tervből ki van hagyva a rendőrség s az előszobák egy része. De később hozzá lehetne építeni a rendőrséget. E nélkül 200,000 frtból lehetne kiépíteni az új városházát.

Dr. Bulyovszky József a Zöldfa mellett volt, de most látja, hogy még nagy befektetéssel, 100,000 frttal sem lenne helyesen megoldani a kérdést. Pártolja Haványi Géza indítványát. A Zöldfa végleges városházául nem alkalmas.

Id. Rimanóczy Kálmán felvilágosítólag szólal fel. A Zöldfa átalakítása belekerül 50,000 frtba, az elvesztendő 6000 frt bér tőkéje 120,000 frt, az Apolló és régi városháza értéke együtt 60,000 frt, a rendőrségi épület értéke 40,000 frt, vagyis összesen 270,000 frt; — ennyiből pedig fel lehet építeni az új városházát.

Bimler Károly a hibát a rossz közigazgatásban találja, a melyet a hivatalok szétszórtsága okoz. A rendőrség most is törhetetlen helyiségben van. Mondja ki a bizottság, hogy a rendőrség is az új városházába helyezendő át.

Javasolják a tanácsnak, hogy ideiglenesen a régi városháza és az Apolló épületben helyezék el az egyes hivatalokat; az új városháza építése a Zöldfa átalakításával párhuzamosan vétessek állandó tárgyalás alá s pénzügyi szempontból mindkettőre nézve nyujtsanak világos képet.

A vésztői gabona uzsora ügye a kir. táblán.

Nagyvárad, február 3.

Még a múlt év telén történt, hogy Domokos Lajos vésztői lakos fegyvert fogott Rózenberg Márton ottani árendásra és lelőtte.

A fegyver durranás azután elhatott egész a legfelsőbb körökig és néhány nap alatt felszínre került az egész csunya ügy.

Rózenberg Márton és 11 társa vésztői lakosok állítólag mindnyájan gabona uzsorával fosztogatták a vésztői népet még pedig oly mértékben, hogy tultettek még

a hirhelt bavanistyei ügyleteken is. 72 vésztői gazda ember emelt uzsora vádat Rózenberg Márton, ki lőtt sebéből felépült és 11 társa ellen. A pör, mely országos érdeklődést keltett, a gyulai kir. törvényszék előtt folyt a múlt év június havában. A tárgyalásra gróf Károlyi Sándor a M. G. Sz. elnöke leküldte dr. Dömötör László ügyvédet a gabona-uzsora tanulmányozására.

A tárgyalás folyamán azután felszínre került az egész machináció, mely igen finom szálú, igen bonyodalmas és igen alkalmas volt a lépre ment parasztok kifosztogatására. A complott egyik tagja: Grósz Lajos már csak en gross dolgozott, mely miatt már tulajdon testvére is bepanaszolta, mert a gabona-ügylet utján mintegy 300 %-os nyereségre akart szert tenni, holott az már neki szállította a kikötött mm. gabonát. Ugyan ez a Grósz Lajos Csóti János ellen 1241 frt árkülönbözötért támasztott pört.

A vádlottak védekezése mind egyforma volt. Ők határidő köteleket üstek. A gyulai kir. törvényszék elfogadta védekezésüket és a vádlottakat egytől egyig fölmentette. Tóth Ferencz a kir. alügyész felebbezése folytán került az ügy a nagyváradi kir. táblához, mely a napokban fogta tárgyalás alá ezt az ügyet Harmathy Károly kir. tábla bíró előadása alapján, de nem hozott benne ítéletet, hanem az adatok kibővítése végett visszaküldte a gyulai kir. törvényszékhez. Beszerzendők ugyanis a gabona egység árai az elővetteli ügyletek idejére vonatkozólag.

UJDONSAGOK.

A »Katholikus Kör« bálja.

Nagyvárad, február 3.

A nagyváradi bálók krónikása ma este a legelső közé jegyezte be a Katholikus Kör bálját és bejárva kiméletesen előre haladva a szélszebesen forgó párok közt a Csarnok disztermét, — lantolt nagy boldogságról, a mely addig tart, mint egy keringő ez estén, szép leányokról, asszonyokról, a kik itt tánczolnak körülötte, hogy szinte elkapja őt is a tánc szédítő mómora, őt, a kinek pedig látni kell ez estén és a látottakat szorgalmasan feljegyezni. A krónikás ki akar bontakozni a varázsból és tova rohan.

Komoly, tekintélyes férfiak csoportjához jut el, a kik egészen el vannak merülve a zsufolt táncsterem nézésében. Itt látta egy csoportban a papság, a helyőrség tisztikarának s Nagyvárad társadalmának kimagasló alakjait. A fényes katonai egyenruhák közt lilaszín övek virítottak s a fekete ruha vált ki éles ellentétül. Mindenfelé jó kedv, elevenség az elegáns tarka selyem ruhás tömegben.

— Ime Nagyvárad katolikus társadalm! — kiált föl a bál krónikás. Sajnos, de ő neki elozofálni nem szabad, sem valamelyes szociális eszméket fejtegetni, mert akkor többet is tudna mondani ez egyetlen árva felkiáltásnál.

Átsiklik tehát ismét a folyton sürgő-forgó párok közt, selymes szép asszonyok, leányok mellett örökzöld citrom fák, rezgő fenyők közt beugrik egy szalonná átalakított terembe, a hol a következőket írja be naplójába:

— febr. 3.

A Katholikus Kör ma tartotta bálját a Csarnok disztermében, mely annyira megtelt nagyszámu előkelő közönséggel, hogy ekkora részvét magát a rendezőseget is meglepte s csak a legnagyobb igyekezettel volt képes föladatainak megfelelni. A Csarnok lépcsőlejárata ez alkalomra pálmákkal, örökzöldekkel s óriási fenyőkkel volt díszítve egész a teremig, hol előzékeny, kék-fehér csokros rendezőség fogadta az érkezőket. A tánc rend igen izléses kis könyvalak volt, födele hamvas zöld, kék rózsaszín bársony aranyos rokokó motívumokkal közepén czimerképen volt a hit-remény-szeretet symbolumai. A jelen voltak közül a következő neveket sikertült feljegyezni:

Asszonyok: özv. Ambrus Lajosné, Böszörményi Gézané, Balázsovitsné, Bohacsek Vinczéné, Czvek Kálmánné, Déry Jánosné, Hant Frigyesné, Hödl Románné, Germán Károlyné, Géczy Lajosné, özv. báró Gerliczy Félixné, Janky Józsefné, Jancsó Lajosné, Középegy Kálmánné, Kiss Elekne, Kovács Kálmánné, Kovács Antalné, Kunz Gusztávné, Lőrinczy Viktorné, Mercz Ilonka, Mayr Sándorné, Mihályházy Kálmánné, Novák Jánosné, Pekánovits Imréné, Paczkó Aladárné, Sziládgy Ernőné, Stettner Istvánné, Stettner Jánosné, Csontos Istvánné, Smidt Gyuláné, Szombathy Istvánné, Szokoly Tamásné, Tóth Mártonné, Török Lászlóné, Toronyközy Antalné, Tóth Zsigmondné, Véniss Béláné.

Leányok: Ambrus Ágnes, Ambrus Zsófia, Böszörményi Tilda, Balázsovits Valéria, Bohacsek Amália, Czvek Ilonka, Demetrovics Juliska, Déry Mariska, Erdély Kornélia, Ember Ilonka, Gyórfi Karolin, Géczy Irénke, Hödl Romána, Kiss Mariska, Középegy Ilonka, Kiss Anna, Kiss Ernesztin, Kiss Mária, Nagy Ferenczné, Novák nővérek, Noszlopy Gyuláné, Mihályházy Margit, Lőrinczy Jolán, Petry Margit, báró Podmaniczky Emmi, Sziládgy nővérek, Stettner Irma, Szántai nővérek, Soltész nővérek, Szombathy Katinka, Szokoly nővérek, Tóth Margitka, Vueskics Aranka, Winkler Mártha, Vueskics Julia.

Képviselve volt itt Nagyvárad egész uri társadalmá, többek közt ott láttuk: Lovello altábornagyot, Latscher altábornagyot Palotay László, Felser Antal kanonokokat, Aulich ezredest, Medvigy Mihály kir. táblai tanácselnököt, Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnököt, Janky József ker. kamarai elnököt, dr. Szemethy Géza püspöki titkárt, Pekánovits Imre főmérnököt, Dús László t. főügyészt, a kath. kör. alelnököt. Ott voltak továbbá: Géczy Lajos, Papp Imre, dr. Vueskics Gyula, Mihályházy Kálmán, Tóth Márton, Böszörményi Géza, dr. Szombathy István, dr. Potássy János, Mayr Sándor, Török László, Nyáry Ignác, Makucz Ernő, Makkay József, Stark Gyula, Huzella Gyula stb. stb.

A zenét a 37. gy. e. zenekara és a Bura testvérek kitünő zenekara szolgáltatta.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Febr. 8. Szépészeti egyesület ülése d. u. 5 órakor a városházán.

Február 10. Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Február 11. A Leszámitoló bank közgyűlése.

Febr. 11. Honvédyűlés 1/3 11 órakor a városházán.

Február 18. Biharmegyei kereskedelmi, termény hitelbank közgyűlése.

Február 18. Gazdasági és iparbank közgyűlése.

Márczius 8. Biboreána közgyűlése.

Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* A milliomos költsön. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a részben már elvállalt kötelezettségek, részben a beálló és elodázhatlan építkezések fedezésére egy millió korona kölcsön felvételét határozta el. A közgyűlés ezen határozata ellen Zana Ágoston fellebbezést adott be. A belügyminiszter, a fellebbezés elutasításával a közgyűlés határozatát helybenhagyta. Igazán csodálatos gyorsaság a minisztertől. Alig pár hét alatt elintézték nyert ez az ügy a miniszternél.

* **Farsangi ebéd a premontreieknél.** Február első napján a helybeli premontrei rendházában fényes társaság gyűlt egybe. A farsangi szokásos ebédet tartotta a rend. Megjelentek a meghívottak közül dr. *Beóthy* László főispán, *Ritoók* Zsigmond kir. táblai elnök, *Medvigy* Mihály kir. táblai tanácselnök, dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Des Echerolles Kruspér* Károly, *Szunyogh* Péter alispán, dr. *Bozóky* Alajos jogakadémiai igazgató, dr. *Sipos* Árpád és dr. *Nagy* Ernő jogtánárok, dr. *Laurán* Agoston g. kath. és dr. *Bunyitay* Vincze r. kath. kanonokok, *Schöpflein* Agoston kir. tanácsos, postaigazgató, *Papp* Miklós pénzügyigazgató, dr. *Grósz* Albert és dr. *Schiff* Ernő orvosok, *Kovács* S. János a kereskedelmi iskola igazgatója, a főgimnázium tanártestülete. Ebéd alatt *Kolunovics* Sándor házfőnök a főgimnázium igazgatója üdvözölte a rend kedves vendégeit. A gazdagon összeállított farsangi ebédet délután 3 órakor a közigazgatási bizottság ülése bontotta meg. A vendégek nagyrésze azonban a rendházban maradt délutánra is.

* **A nagyváradai színház előfüggőnye.** A H. K. írja a következőket: A nagyváradai színházi bizottság pályázatot készült hirdetni a színház függőnyére s díszleteire. Azt szeretnék ugyanis, hogy elsőrendű művész vállalkozzék erre a munkára. De már eleve kijelentik, hogy nagyobb áldozatra a város nem hajlandó, nem is képes. Mint értesülünk, Molnár Árpád oly nagyobb szabású függöny vázlatát mutatta be a színházi bizottságnak, amely vázlat a művészi igényeket is kielégítheti s nagyobb anyagi áldozatok nélkül is megvalósítható. Szerencsétlen gondolat nálunk minden irodalmi és művészeti munkára pályázatot hirdetni. A bürokratikus szellem árlejtési hirdetésekkel szeretné az ilyen kérdéseket megoldani. Holott éppen színházi díszletek feszítésénél a közvetlen megbízás biztosabban sikerre vezethet.

* **A bucsuzó kir. ügyész.** Dr. *Perjéssy* Mihálynak a Csikszerdára kinevezett kir. ívszéki elnöknek tiszteletére a n.-váradai jogászcivilizáció nagy szabású bucsu-lakomát rendezett pénteken este a Zöldfa nagytermében. A patkó alakú izlésesen felterített asztaloknál nagy számban voltak képviselve a kir. törvényszék, a kir. ügyészség, a kir. tábla, az ügyvédi kar, az orvosi kar tagjai s megjelentek a lakomán dr. *Beóthy* László főispán, *Ritoók* Zsigmond, *Szunyogh* Péter alispán, *Nagy* Ferencz, kir. törvényszéki elnök, *Schöpflein* Agoston kir. tanácsos, stb. stb. A pecsenyénél *Pop* Aurél kir. alügyész állott fel szólásra, hogy a kollegák nevében bucsut vegyen a távozótól. Lendületes szavakban tolmácsolta a távozó érdemeit, melyet az itt eltöltött 3 év alatti működésével szerzett. Dr. *Várady* Zsigmond egy humoros tószóban *Ritoók* Zsigmondot élteti. Dr. *Perjéssy* Mihály megköszönte az iránta nyilvánult impozáns rokonszenvet s élteti kollegáit, a kitűnő ügyészi kart, dr. *Beóthy* László főispánt és *Ritoók* Zsigmond kir. táblai elnököt. *Ritoók* Zsigmond kifejti, hogy kinevezett aránylag ifjan érte el azt az előkelő állást az igazságszolgáltatásban, de nem protekcióval, hanem tehetsége és szorgalma folytán jutott arra a helyre. Ő vén ember, figyelmezteti az ifjabb jogásznemzedéket, hogy jövőjét, haladását szintén erre az elvre fektesse, mert ha csak a protekció útján való haladásra számít, úgy a magyar igazságszolgáltatás elveszett. Az ifju jogásznemzedéket élteti, melyben ő az igazságszolgáltatás jövőjét látja. Ezután dr. *Beóthy* László főispán állott fel szólásra és a következőket mondta:

Tisztelt Uraim!

Őszinte köszönetet mondok dr. *Perjéssy* Mihály barátunk szives megemlékezéséért s ezzel a köszönettel és elismeréssel veszek tőle bucsut. Legyen meggyőződve, hogy mindenkori legmelegebben fogok rá emlékezni, mert az

itt eltöltött 3 évi működése alatt volt alkalmam megismerhetni jó tulajdonságait. Kitűnően működött mint hivatalnok s nem kis érdemeket szerzett társadalmi téren is s meg vagyok róla győződve, hogy új állásában szint olyan sikereket fog elérni. Köszönetet mondok dr. *Váradi* Zsigmond barátomnak is, hogy engem figyelmeztetett a közigazgatás és igazságszolgáltatás elválására. Társadalmi téren azonban a két szak emberei nincsenek elválasztva, mert ime a fehér asztalnál itt ülnek az igazságszolgáltatás és a közigazgatás tagjai. Emelem poharamat ez alkalommal a körünkől távozó munka emberére dr. *Perjéssy* Mihály csikszerdai kir. törvényszéki elnökre és kívánom, hogy az igazságszolgáltatás és közigazgatás terén működők közt fennálló jó barátság sokáig fennmaradjon. *Domokos* Alajos ev. ref. lelkész a fogház lelkészi kara nevében dr. *Perjéssy* Mihályt a hitbuzgó embert élteti. Az ünnepletre *Gerő* Armin t. b. főkapitány és dr. *Fodor* Gyula ügyvéd mondtak még tósztokat. Ezután közkívánatra dr. *Márkus* László ügyvéd énekelt el zene kísérettel mellett gyönyörű érczes hangon néhány magyar dalt, melyet frenetikus taps jutalmazott. A bucsu lakomán résztvevők *Czeglédy* Sándor kitűnő borai és *Dula* Miklós nótái mellett egész a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

Jelenvoltak a következők: *Dus* László, dr. *Bodor* Károly, dr. *Mihelffy* Lajos, *Miskolczy* Barnabás kjsz, *Kunz* Gusztáv, *Kurovsky* Ferencz bíró, dr. *Simmay* Gyula, *Fest* Géza, dr. *Berkovits* Ferencz, dr. *Gyémánt* Jenő, *Kepes* L. Miklós, *Geleta* Géza, *Schütz* Albert, *Sarkadi* Lajos, *Baróthy* Pál, *Ponorán* Lukács, *Réthy* Géza, *Fischer* Sándor, *Dobák* Győző, *Moldovány* Lajos, *Baranyi* Zsigmond, *Tátray* Kálmán, dr. *Papp* Dezső, *Molnár* Lajos gyógyszerész, *Lázár* György, *Lévay* Márton, *Sonnenfeld* Adolf, *Korn* Lajos, *Pop* Aurél, *Vámosy* Mihály, *Füchsl* Mór, dr. *Kurländer* Ede, dr. *Edelmann* Menyhért, *Vadász* Albert, *Molnár* Lajos, *Bordé* Ferencz, *Szanthó* Lajos, dr. *Wallner* Ödön, dr. *Gerő* Sándor, *Fodor* Gyula mérnök, *Szmazsenka* Ernő, *Lukács* Gusztáv, *Gillreiner* Adolf, dr. *Fisch* Áron, dr. *Popovits* Miklós, H. E. Rees, dr. *Imrik* Péter, dr. *Mayer* László, dr. *Thury* Kálmán, *Hranyiczki* Károly, *Oszterlám* Armin, dr. *Várnay* Ferencz, dr. *Molnár* Jenő, dr. *Fodor* Gyula, dr. *Benedek* Vilmos, dr. *Adorján* Armin, dr. *Döry* Ferencz, *Hrabal* Ottó, dr. *Mártonffy* Bogdán, *Kádár* János, *Pozsonyi* László, *Darvassy* Lajos tanácsnok, *Fehérvay* Dezső, dr. *Grósz* Menyhért, dr. *Radó* Ignác, *Starosolszky* Ödön bíró, *Makay* Kálmán jz, dr. *Várady* Zsigmond, dr. *Humicza* János es. és kir. százados, *Seemayer* István jbiró, dr. *Dési* Géza, *Asszalay* Béla jbiró, dr. *Rácz* Ödön, *Ember* Géza, *Nagy* Dezső, *Domokos* László ref. lelk., dr. *Munk* Béla, dr. *Sonnenfeld* Zsigmond, *Cziller* Imre, *Freyberger* Albert, *Gerő* Armin, dr. *Bartha* László stb.

* **A katonai lakberek felemelése.** A katonai lakberek tekintetében Nagyvárad korántsem áll azon a magaslapon, a melyre nagyságánál, megélhetési és lakbér viszonyainál fogva állania kellene. Most óhajtanak ezen az állapoton segíteni azzal, hogy a katonai lakbereket felemeljék. Egy vegyes bizottság már napok óta tanácskozik a felemelés tárgyában. A tanácskozáson a város részéről *Darvassy* Lajos tanácsnok vesz részt.

* **A katolikus hierarchia.** A római szent-szék 1900-iki évkönyve, a »La Hierarchia Catholica« most jelent meg. Ebből vesszük át a következőket: A szent kollégiumnak jelenleg 62 biboros tagja van, a két in petto rezervánssal együtt, a kik közül négy még IX. Piustól kapta a bibort: *Oreglia*, *Parochi*, *Ledochovszky* és *Canossa*. XIII. Leó kormánya alatt 56 biborost ruházott föl, ezek közt 34 olaszt és 26 külföldit; huszonötven érseki székhelyen. A biborosok közül 6 főpap, 49 pap és 5 szerpap. A kollégium nesztorja msgr. *Canossa*, a veronai érsek, ki 91 éves és 25 év óta hódja a bi-

bort. A legfiatalabb tag *Vivezy* Tuto kapaczius atya, a ki 46 esztendő. XIII. Leó uralkodása alatt 131 halálozás történt a biborosok sorában. A pátriárkák száma 14, keleten 6 és nyugaton 8. Az apostolok utódai közt van 174 latin és 19 keleti érsek, 776 latin és 55 keleti püspök olyan, kinek megyéje is van. Így tehát a tényleg kormányzó főpapok száma 1070 az idén, kik közül Európában 614, Ausztria-Magyarhonban 55 székel. XIII. Leó uralkodása alatt az egyház terjedése következtében 2 pátriárkai, 31 érseki, 101 püspöki szék rendszerezése vált szükségessé, azonkívül 3 apostoli követséget, 61 apostoli helynökséget és 11 prefekturát alakítottak meg.

* **A »48-as Népkör« közgyűlése.** A nagyváradai 48-as Népkör rendes évi — tisztújító — közgyűlése f. hó 4-én, az az Vasárnap d. e. fél 11 órakor fog megtartatni a kör helyiségében (Kutiák-ház szt. László-tér 79. sz.) melyre tisztelettel felkéretnek a kör tagurak minél nagyobb számmal sziveskedjenek megjelenni. Ugyan ez alkalommal fognak a lapok is eladatni, melyre ez alkalommal is felhívja a kör tagok figyelmét az elnökség.

* **Sorozás a megyében.** A m. kir. honvédelmi miniszter tegnap küldte meg *Bihar-vármegye* alispánjának a megyei sorozások jóváhagyott jegyzékét, melyek a következők sorrendben fognak megtartatni:

Beél — febr. hó 28 — márcz. 1.

Tenke — márcz. 5—8.

Nagy-Szalonta — márcz. 9—13.

Cséffa — márcz. 14—17.

Szalárd — márcz. 18—21.

Nagyvárad (központi járás) — márcz. 22—24.

Vaskóh — márcz. 25—28.

Belényes — márcz. 29 — ápril. 4.

M.-Cséke — ápril. 5—9.

Élesd — ápril. 24—27.

M.-Keresztes — február 28, márcz. 3.

B.-Ujfalu — márcz. 4—7.

Bihar-Torda — márcz. 6—12.

* **Azok a képes levelező lapok.** Rákos Vilmos Kossuth Lajos-utcai papirkereskedésének kirakatában változatosabbnál változatosabb képek csábítják a megtekintésre a járó-kelőket, de azt már határozottan elítéli és rosszszalja minden erkölcsös ember, hogy a kirakatban mindig ott fityeg néhány orfeumi dáma ingerlő állásban, vagy fekvő helyzetben. Van is persze bámulója temérdek a pikáns s mondhatni szemérem sértő képnek, kivált az ifjabb nemzedék körében, úgy, hogy sokszor a személy forgalmat akasztja meg a szájátva bámulók tömege. Kérjük ez uton az üzlettulajdonost, hogy vonja be az ily szemérmetlen képeket s többé ne rontsa a tanuló ifjuság erkölcsiségét ily kvalifikálhatatlan képekkel. Kérjük a tisztesség, az erkölcs nevében. Nagyváradon, 1900. február 3. Dr. *Kováts* S. Sándor, felső keresk. iskolai igazgató.

* **A réti népkör közgyűlése.** »A Réti Népkör f. évi január hó 28-ára kitűzött, de a tagoknak kellő számban meg nem jelenése miatt elmaradt közgyűlése ma d. u. 2 órakor fog a kör helyiségében megtartatni.

* **Felülfizetés.** A f. évi január hó 28-án tartott várad-velencei ref. bálra felülfizettek; Forrás Lajos, Bor Imre 6—6 korona; Bor Ágnes 4 kor.; id. *Domokos* Károly békési tanító, *Füredi* Lászlóné, *Sulyok* István, id. *Bencze* Péter szeghalmi tanító, *Jablonszky* Emil. N. Nagy Dezső karczagi áll. főnök, dr. *Barna* Armin, *Bánffy* Sámuel, *Karmasi* Márton, *Bartha* László 2—2 korona; *Zakota* Mihály, özv. *Bige* Mihályné, *Bartha* Balázs, *Szabó* Mihályné, *Tokai* Mihály, *Szöke* Sándor, *Molnár* Bálint, *Cseke* Dánielné, *Kelemen* Sándorné 1—1 korona; *Románszky* Ede, *Cs. Dencs* Jánosné, *Mihely* László 40—40 fillér; *N. N.*, *N. N.* 20—20 fillér. Összesen 46 kor. 60 fill. Fogadják a kegyes adományozók ez uton is a rendezőség köszönetét.

* **A Szt.-Vince zárdák vizitátornője.** A Szt.-Vince zárdák súlyosan érzett gyásza után, vigaszt találnak az új vizitátornőben Gr. Branisch Immakulata testvérben, ki városunkban is 1879—86-ig főnöknő volt az újvárosi zárdában. A új vizitátornő még élte javakorabeli 49 éves. Magyarul is teljesen jól beszél, mire nagy gondot fordít a kongregáció, hisz a gráci anyaházhoz tartozó magyar házakban 1500 irgalmas nővér teljesíti áldásos működését. Az új vizitátornő régebb idő óta titkára és igazi jobb keze volt az elhunyt »anyának«, mi biztosíték arra, hogy a zárdák áldásos szel-leme vezetése alatt csak növekedni fog.

* **Sétahangverseny.** A 37. gy. e. zenekara *Fiala* karmester vezetése alatt ma vasárnap d. u. 5 órakor a Csarnok disztermében ismét sétahangversenyt rendez, melynek műsora a következő:

1. *Nagy harcsi induló.* »Rienzi« operából. Wagner-től.
2. *Nyitány.* »Alessandro Stradella« operához. Flotow-tól.
3. »Bécs polgára.« Keringő Zichreutól.
4. *Finale* »Brahma« balettéből. Argine-től.
5. »Legende« hegedűre zongorakísérettel. Böhm-től.
6. »Czigánytánc.« »Mignon« operából. Thomastól.
7. »Operett Revue« *Egyveleg* Schlögel-től.

* **A kath. legény-egylet mulatsága.** Nem kell már külön dícséretet írni a kath. legény-egylet mulatságairól. Az a két nagy nyilvános fellépés és négy szűkebb körű ünnepély, mit az egy éves egylet produkált, mindenki bizalmát megnyerte az egyletnek. Most febr. 18-án este 8 órakor a Zöldfában fogja nagyobb szabású bálját megtartani, melyre kedden már megkezdik a *névre* szóló meghívók kibocsátását. A meghívó pompás mintája az egylet remek kivitelű hivatalos czimerével *Misák* József igazi remekműve, a táncrend pedig egyenesen szenzációs lesz. A bál fényét igen emelni fogja a diszmagyarban megjelenő 16 ifjú pár. kik az örök szép *körmagyart* fogják táncolni. Bővebb értesítést a mai bizottsági ülés után közlünk.

* **Élnek-e még?** Az országos honvédmeház felügyelő bizottsága három 48-as honvéd után tudakozódik *Biharvármegye* alispánjától, hogy élnek-e még? Az átirat elmondja, hogy a honvéd-meházat tetemesen kibővítették, úgy, hogy most még mintegy 50 vitéz bajtárs nyerhetne benne nyugodalmat eltarthat. Vannak azonban többen, a kik pár éve folyamodtak fölvetélért még a kibővítés előtt, a kiknek azonban fölvetelük az akkori viszonyok miatt nem volt lehető. Ezek az előbb folyamodók most már elsőbbséggel bírnak a felvétel tekintetében azok fölött, a kik csak most folyamodnak fölvetélért. Biharvármegyében 3 ilyen vitéz bajtárs van, kiknek joguk van a fölvetelre, s ezek:

Horgó János közvitéz, *Tonácza*.

Szabó Mihály közvitéz, *Bélfenyér*.

Mile Antal közvitéz, *Szerep*.

* **Czirkusz előadás az ipartestületi menház javára.** A nagyváradai ipartestület jótékonyági bizottsága az ipartestületi menházban elhelyezett munkaképtelen agg iparosok fentartásának alapjára évenként táncmulatságokat rendezett, melyek a nagyérdemű közönség szíves pártfogása által mindig kielégítőleg juttatott ezen emberbaráti intézménynek, ez évben azonban, tekintettel a mostani rossz viszonyoknak, a pénz, munka ebből folyólag a kereset hiányára nem is kísérlettük meg jóakaróinkat, pártfogóinkat a táncmulatságokkal járó nagyobb kiadásokra felhívni, a táncmulatság megtartását ez évben elejtettük, most azonban alkalmat

nyújtott *Hüttemann* Gusztáv czirkusz igazgató ur az által, hogy február hó 4-én vasárnap az elagott iparosok javára tartandó előadás egész jövedelmét szíveskedett felajánlani — a mi a bál jövedelmét lenne hivatva pótolni. Tisztelettel felkérjük a nagyérdemű közönséget és különösen az iparos polgárságot, hogy az a nélkül is nagyérdemű pártolók és jóakarók adományaiából létesült Menházunk négy évi működése alatt tanusított emberbaráti kötelességet nagyobb mérvben s több arra szorultakra is kiterjeszhesse, február 4-én Vasárnap tartandó Czirkusz előadásra megjelenni s ez által a nemes és humánus czélt is elősegíteni szíveskedjenek. A jegyek előre válthatók *aczirkusz pénztáránál*, délelőtt 9 órától 12-ig, délután 1 órától azelőadás megkezdéséig. Az ipartestületi jótékonybizottság nevében, *Bertsey* György elnök.

* **Rablótámadás az Ujsoron.** Nagyváradon a rendőrség kétségtelenül kevés, de azért csak ritkán fordul elő nagyobb büneset. Olyan vakmerő támadás is ritka Nagyvárad rendszetének történetében, a milyen csütörtökön éjjel történt a Schlauch-téren. Egy társaságból éjjel után 2 óra felé igyekezett a Schlauch-téren levő lakására V. A. pénzügyi tisztviselő. Majdnem haza érkezett már, mikor elébe ugrott egy kétes kinézésű ember s követelte a pénzét. A megtámadott tisztviselő nem vesztette el a lélekjelenlétét, hanem a zsebébe nyúlt, mintha a pénzét oda ekarta volna adni. E helyett előrántotta jókora kapukulcsát s azazal a vakmerő támadó arcába vágott. Jól talált; a gazember megtántorodott s a falnak dőlt. Ezt az alkalmat felhasználta a megtámadott s közeli lakására sietett. Később keresték a vakmerő gazembert, de nem találták sehhol.

* **Felolvasás Várád-Velenczén.** A várádvaralja és velencei »Népkör« f. hó 10-én este tartja ezuttal a 4-ik felolvasó estélyét. A rendezőség ismételve elkövet mindent, hogy változatos és meglepő műsorral a »Kör« vendégei előtt az estélyt minél kelemesebbé tegye. — A részletes műsört a napokban fogják közölni, melyre előre is felhívjuk a közönség figyelmét. Felolvasás után tánc lesz, viradtig. — Meghívók kibocsátva nincsenek, hanem ez uton hívja fel a rendezőség az érdeklődőket. Beléptidij személynként 1 korona, kezdete 1/4 8 órakor.

* **Játszó hely a gyermekeknek.** A közoktatásügyi miniszter tudvalevően fölkererte a törvényhatóságokat, hogy gyermekjátzó tereket létesítsenek. *Nagyvárad* város a miniszter óhajához képest elhatározta, hogy a városligetet gyermek játszó helynek alakítja át. Hogy ez úgy minél előbb dűlőre jusszon, *Réz* Mihály a közs. isk. ügybuzgó felügyelője a helybeli iskolák igazgatóit így *Krüger* Viktort, *Kotunovics* Sándort, *Stark* Gyulát, dr. *Kovács* Jánost, *Auspitz* Adolfot, *Bérczy* Jánost, *Gábel* Jakabot, *Kappel* Györgyöt, *Bodnár* Jánost értekezletre hívta össze. Az értekezlet mint szakértekezlet alakult meg s mint ilyen terjeszti föl megállapodásait a városi tanácshoz, melyek a következők:

A ligetet a tavon túl elterülő, hegy felé eső részre kívánják felosztani, melyek közül egy nagyobb és két kisebb legyen; az egész területet három méter széles, lombos fasor futja körül, a játszótérek alacsony cserjékkel lesznek elválasztva. E területnek a parkirozását mellőzni kívánják, mivel parkirozás esetén a gyermekek fészélyezve lennének.

A tér közepére egy pavillon szükségeltetnék a játékszerek számára; oldalt pedig egy nagyobb fa szin felállítására lenne szükséges, hova a gyermekek az idő viszontagságai elől menekülhetnének. A sziget és a tó város felőli része tetszés szerint parkirozható.

Kívánják továbbá egy állandó *felügyelői* állás szervezését s állandó rendőri felügyeletet legalább addig, míg a környék mostani durva állapotából kivetkőzik. Kívánják még a legelte-

tés eltiltását és a katonai hangversenyek beszüntetését.

Ily irányban memorandumot adnak be a tanácshoz, melynek elkészítésére *Réz* Mihályt kérték föl.

* **Arczulesapott hazafiság.** Már többször megemlékeztünk arról a botrányos dologról, amelyet egy zenger-trupp napról-napra elkövet a Sas alsó termében. Az erkölcsstelenesség szemétdombján most ujabban egy újabb dudva hajtott, amely már nemcsak a tisztesség érzetét sérti a közönségnek, hanem a hazafias érzületét is. Egy *Mendl* Mócsi álnevű komikusnak nevezett egyén naponként a legrágárabb módon foglalkozik a magyar költészet remekeivel és költőinkkel; guny tárgyává tevén hazafias költeményeinket s a magyar történelem kimagasló alakjait és eseményeit és a mellett olyan piszkos, erkölcsstelen dolgokkal hozza összeköttetésbe, a milyent nyilvánosság előtt másként sem szabad szín elé állítani. A komikusnak Budapesten ezt a kedvtelenségét betiltotta a rendőrség. A mi rendőrségünk vezetőinek hol van a hazafisága és jó izlése, hogy ki-pszuttsa innét is ezt a dudvát?!

* **Öngyilkossági kísérlet.** Tegnap hajnalban egy *Grünvald* József nevű kereskedő segéd kolozsvári-utcai lakásán mellbe lötte magát. A golyó a jobb oldalon hatolt be a mellkasba s az egyik tüdőt keresztül furta. A fiatal, 17 éves embernek, mint azt nála talált leveleiben megírta, az életunság (?) adta kezébe a fegyvert. *Grünvald*ot beszállították a kórházba s még a délelőtt folyamán kihallgatta *Pataky* Károly rendőrbiztos. Allapota igen súlyos, de nem reménytelen.

* **A részegség áldozata.** Megrendítő szerencsétlenség történt a múlt hó 30-án Magyarádon. *Tomka* Mihály odaváló gazdaember szenvedélyes fogyasztója volt a pálinkának. E hó 30-án is ezen szenvedélyének áldozott s meglehetősen ittas állapotban tért haza úgy déltájban. Felesége kemény szemrehányással fogadta Tomkát nemcsak a részegség miatt, hanem mert a liszt elfogyott a háznál s az nap kellett volna őrleni, befogta a lovakat a kocsiba és egy zsák buzát elvitt a száraz malomba őrletni. A malomba *Tomka* saját lovait fogta be, s a vele volt 12 éves fiára bízta a lovak hajtását, ő pedig a molnárral beszélgetett. Az ittas embernek azonban ugrátszik nem volt elég a már elfogyasztott pálinka, de még a molnár is megakarta kínálni, ennél fogva fiát elküldte pálinkáért. s addig ő maga ment be a lovakat hajtani. A részeg ember nem tudott a lovak után járni, részeg fővel felült a malomkerékre. Közben megcsapkodta a lovakat, erre a lovak erősebben megrántották a kerekeket, *Tomka* egyensúlyt veszítve lebukott a kerékről. Ruhája csücske azonban a kerék fogai közé akadt, s a nagykerék *Tomkát* besodorta a forgóba, a hol a két kerék közé kerülve teljesen összemorzsolatott. A molnár a ki az őrlésnél a liszt kamrában volt, nagy zökkenést hallott, a miből szerencsétlenséget sejtve, kifutott a malom alá, s mint-hogy nem látott senkit a lovakat megállította s csak azután vette észre *Tomkának* darabokra szaggatott testét a malom kerekek alatt. *Tomkának* a fia a mikor visszaért a pálinkával, már csak apjának a holt testét találta meg.

* **Lloyd kávéházban ma vasárnap este a 37. gy. e. zenekara** játszik egészen új, válogatott kitűnő hangverseny műsört.

x **Brillant és gyémántos képes levelező lapok:** A legszebb új (Parfumirt) illatos **képes levelező lapok**, *brillantirozva és gyémántozva, felirattal* megérkeztek s azok legolcsóbb árban 5—10 krajczárért (10—20 fillérért) **Szabadság nyomda és papírkereskedés** cégénél **Rákos Vilmos**-nál Kossuth (Sas)-utca 7. szám, Biharvármegyei Takarékpénztárral szemben, kaphatók.

Délafrikai háború.

A Salisbury-Chamberlain kormány kétségbeesett viaskodást folytat a február elsején tartott ülésben ellene zúdított vádak ellen. Amelyekre felelni nem tud, mint például a Chamberlaint mélyen kompromittáló hirlapi leleplezésekre, a kormány fenséges pózba helyezkedik s csak annyit válaszol reájuk: »hogy a kormány az ilyen vádakra nem felel, csak megveti«.

Az ilyen nyilatkozatok természetesen a legrosszabb hatást szülik, mert ilyen fenhajzásra az a kormány, a mely példátlan tájékozatlanságával hazáját, nemzetét igen nagy gyászba sodorta, semmiképen sem jogosult.

A parlament mindkét házában hova-tovább jobban érik a meggyőződés, hogy a kormány egyáltalán nem áll a helyzet magaslatán. Salisbury miniszterelnöknek gáncoskodó nyilatkozatai a kincstári hivatalról, a melyeknek éle félreismerhetlenül e hivatal első lordja, Hicks-Beach ellen fordul, továbbá az a föltűnő, sokak előtt már gyanus készség, amelylyel Balfour minden alkalommal Chamberlain védelmére kel, mint szintén a hadügyi kérdéseknél megkísérelt csodás avatlanságból tanuskodó mosakodás, kimondhatatlanul kiros benyomást szült a felsőházban úgy, mint az alsőházban. Érzik ott, hogy bármi történjék is Délafrikában, Anglia a legnagyobb veszedelemben forog, ha sorsának vezetését nem ragadják ki a tehetetlen államférfiak kezéből. Ezek természetesen küzdeni fognak a végsőig, mert bukásukat nem pusztán kormányválság fogja jelezni. A vád alá helyezés Demokles-kardja függ fejük fölött. Ez pedig ily körülmények között, midőn Nagy Britanniának világhatalmát, tekintélyét tették kockára, nem tréfa dolog.

De az ellenzék magatartása sem áll a helyzet magaslatán. Az az angol lobogó, a melyet Pretóriában és Johannesburgban is kitűzni készül, sehogy sem felel meg a helyzet fölismerésének. — Azon már túl vagyunk, hogy ez a lobogó Transzvál függetlenségének elfojtását jelentse. Először, mert a búrok maguk tenni fognak róla, hogy ez be ne következhesse: másodsor, mert a többi nagyhatalmak neutralitása azon a határon túl nem terjedhet, a hol a humanizmust s civilizációt csufosan arculverő brutális jograblás s barbár népiirtás kezdődik. Pedig ennek trombitájába fujt bele az az ellenzéki képviselő a ki azt kiáltotta: nem igaz, hogy az ellenzék megelégszik a búrok inváziójának visszazorításával!

A mit tegnapelőtt egy jelentéklelennék látszó távirat nyomán csak mint feltevést irtunk meg, hogy tudniillik nemsokára megkezdik a felvonulást Oranje ellen s a búrok sietve tesznek meg minden szükséges előkészületet a szabadállam déli határán: ma igaznak bizonyult.

Pretóriából az a jelentés érkezett, hogy a búrok huszezer emberből álló sereget vontak össze Colesberg mellett, hogy megakadályozzák az angolok betörését. Maga a város nagyon meg van erősítve, az erődítések terveit Villebais ezredes készítette.

Most tehát fordul a kocka. Ha Kitchener terve sikerül, akkor az angoloknak először is Colesberget kell hatalmunkba keríteni s a világ ekkor az eddigi események megfordított rendjét fogja látni a háború színterén. A búrok, kik eddig három város előtt is mint ostromlók szerepelnek, most egyszerre ostromlottakká lesznek Colesbergben.

Hogy ebben a másik szerepben is olyan balszerencse kíséri-e az angol fegyvereket mint eddig, azt a jövőd fogja megmutatni.

Berlinből táviratilag jelentik: Vilmos császár a birodalmi kancellárhoz intézett, ma megjelent leiratában köszönetet mond a születésnapja alkalmából hozzá érkezett szerencsekívánatokért. A leirat ezt mondja:

Még távoli világrészekben is, hol a német kultúra és a civilizáció előőrsei megvetették a lábukat, egyesültek a németek, hogy a hazával való összetartás érzéséről és a német névnek a külföldön egyre növekvő tekintélyén való örömről bizonyosságot tegyenek. Különös meglepéssel tapasztaltam annak a sürgős szükségességnek a megértését, hogy a német birodalom világhatalmi állásának és kereskedelmi érdekének megfelelő flottát szervezzünk. Szívvel jövő örömmel fogadtam ama sokszoros biztosításokat, melyek e nagy nemzeti feladatban való hű közreműködést ígérnek.

Pétvárból tegnapi kelettel a következő sürgöny érkezett: A »Szvjet« a perzsa aranykölcsön megkötésében újabb lépést lát Oroszországnak az Indiai Óceán felé való előnyomulásában és újabb bizonyítékát Oroszország pénzügyi gyarapodásának. Hogy Oroszország képes ilyen kiterjedt és drága kombinációkat realizálni, azt Witte pénzügyminiszter fáradhatlan energiájának, államférfiúi ügyességének és nagyszabásu terveinek köszönheti.

*

Mai eseményekről a következő tudósításokban számolunk be:

Louronco-Marquez, február 2. (Renter.) Az amerikai főkonzul Pretóriába utazott. Gaberonesből jelentik, hogy Plumer ezredes folytatja hadműveleteit. Egy január 26-iki jelentés szerint Plumer ezredes új ágyui megkezdtek a búrok hadállásának bombázását, a mit ezek viszonoztak. Az ágyázás még egyre tart.

London, február 2. Goschen, az admirális első lordja, az alsőház ülésén azt mondja, hogy Brice argumentumainak nagyobb részére az a válasza, hogy egyik-másik minisztertársának beszédére utal és sajnálattal látja, hogy némely szónok beszédében csak az a törekvés jut kifejezésre, hogy egyes minisztereket ócsároljanak. Nem lehet egy minisztert külön támadni, mert az egész kabinet összetart. (Nevetés az ellenzéken.) Goschen azt kérdezi, hogy talán azért fogadja az ellenzék ezt a nyilatkozatot kétkedéssel, mert maga nem tud jól összetartani. (Helyeslés a kormánypárton.) A kabinetet úgy intézkedései, mint hibái szempontjából egységes egésznek kell tekinteni. Goschen visszautasítja azt a szemrehányást, hogy a minisztérium igazságtalan háborút provokált. (Közbeszólások az irek részéről.) A szónok kéri az ellenzékot, hogy boszuságot tartsa vissza.

Redmond William: Próbáljon okosan beszélni!

Az elnök felszólítja a közbeszólót, hogy a kifejezést vonja vissza.

Redmond: Az elnök felszólítására visszavonom a kifejezést és nem fogom kérni Goschet, hogy okosan beszéljen. (Nevetés és rendre kiáltások.)

Goschen: A vita nagyon komoly és reméli, hogy még komolyabban fog folytatódni. A mi a háború igazságosságát illeti, az ország lelkiismerete egészen tiszta. (Helyeslés.) Szomorú volna a kabinetre nézve, ha ebben a demokrata-világban háborút kezdett volna a

nélkül, hogy az ország a háta mögött állott volna. Hogy a kormány nem gondolta meg, milyen helyzetben van az ország, nagyon súlyos vád a kormány ellen, amely nagyon is netéz föladat megoldásával van elfoglalva. A kormányt mindenféle szerencsétlenség, minden balsors, minden hiba mélyebb aggodalomba ejtette. A kormánynak nemcsak a dél-afrikai helyzet fölött kell őrködnie, hanem figyelembe kell vennie az ország helyzetét minden irányban. Ebből a szempontból egyik minisztérium sem tanusított renyhéséget. (Helyeslés.) Az admirális megfelelő kötelességeinek és felelősségeinek. A háború kezdete óta ez a hivatal fáradhatatlanul figyelemmel szedte össze minden erejét. Az admirális legjobbnak vélte, hogy nyugodtan és felelősségeinek tudatában megtegye, a mit tennie kellett, a mennyiben minden irányban körültekintett és fontolóra vett mindent, a mit ezekben a nehéz időkben a kormányzás és a végrehajtás szempontjából fontolóra vennie kellett. A hadi tengerészet nehéz ágyukat és légénységet bocsáthatott rendelkezésére a hadseregnek, a nélkül, hogy segédeszközei kimerültek vagy a tengeri szolgálat gyöngült volna.

London, febr. 3. *Roberts kilenczven-ezer embert* kért a háború folytatására, a mit a kormány meg is adott. Ennek alapján elrendelték a tartalék behívását és toborzást is fognak tartani.

EGYESÜLETEK.

A szépészeti egyesület ülése. A nagyváradai szépészeti egyesület e hó 8-án délután 5 órakor a városháza tanácstermében rendes havi ülést tart.

Gyorsírók gyűlése. A nagyváradai Gyorsíró-egyesület választmányának tagjait tisztelettel kérjük fel, miszerint a f. hó 4-én (vasárnap) délután 2 órakor a szokott helyen tartandó ülésen teljes számában megjelenni sziveskedjenek. Dr. Fodor Gyula alelnök, Tóth Ferencz főjegyző.

Igazságszolgáltatás.

Kereskedők egymás ellen. *Florescu* György aradi borkereskedő hosszabb időn keresztül üzleti összeköttetésben állott ifj. *Leitersdorfer* Lipót borkereskedővel, akinek a fővárosban van az üzlete. Az 1897. év nyarán a két kereskedő egy leszámolás alkalmával összezörrent egymással. *Florescu* egy bőr küldeményből kifolyólag 600 frttal többet számított, mint a mennyit ifj. *Leitersdorfer* kifizetni akart. Ebből aztán pör támadt közöttük, amelynek nyertese ifj. *Leitersdorfer* lett. E per folyamán *Florescu* egy levelet intézett *Leitersdorfer*hez, a kit azzal fenyegetett meg, ha 600 frtos követelését ki nem egyenlíti, úgy a bel- és külföldi lapokban közzéteszi vele szemben tanusított eljárását. *Leitersdorfer* ezen levél vétele után *zsarolás* vétsége miatt jelentette fel *Florescut*. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Agorasztó* bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a román ajku s magyarul gyengén beszélő vádlott egyre azt vitatta, hogy ő csak jogos követeléséhez akart jutni, midőn panaszához azt az inkrimált levelet intézte. A törvényszék dr. *Polgár* Viktor alügyész vádja után az enyhítő körülményekre való tekintettel 100 korona pénzbüntetésre ítélte el *zsarolás* vétségéért a vádlottat, a ki »éljen a törvényszéki elnök!« felkiáltás után megnyugodott az ítéletben.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Balogh Samu.*

- 4209 Zombori Gyula lopás — részben megváltoztatva.
 4217 Erdélyi János erőszakos nemi köz. — rendelet.
 4220 Mészáros András tűzveszélyü csel. — rendelet.
 4215 Galis Péterné rágalmozás — helyben hagyva.
 4221 Szabó Józsefné lopás — részben megváltoztatva.
 4233 Bleese György jogtalan elsajátítás — helyben hagyva.
 4234 Biró Károly testisértés — h. hagyva.
 4235 Bertalan Imre testisértés — megváltoztatva.
 4236 Molnár Sándor szem. szabadságsértés — helyben hagyva.
 4237 Mladin Juon lopás — részben megváltoztatva.
 4238 Bulzán Juon lopás — rendelet.
 4239 Docza Tógyer jogtalan elsajátítás — h. hagyva.
 4930 Hajdu Lajos közcsend elleni kihágás — megváltoztatva.
 4975 Dr. Jakab Lajos közegészség elleni kihágás — h. hagyva.
 4976 Kállai Edéné becsületsértés — megváltoztatva.

Előadó: *Harmathy Károly.*

- 3709 Rosenberg Márton uzsora-vétség — h. hagyva.
 4081 Sipos Istvánné becsületsértés — helyben hagyva.
 4082 Özv. Kassai Mihályné becsületsértés — helyben hagyva.
 4167 Knyiház János testisértés — megváltoztatva.
 4270 Veinberger Mór becsületsértés — helyben hagyva.
 4271 Juhász Imre becsületsértés — megváltoztatva.
 4272 Berucs Ferencz becsületsértés — megváltoztatva.
 4276 Varga Márton becsületsértés — helyben hagyva.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR:

- Febr. 4. «Az első általános munkásbetegséggyógyzó egyesület» táncestélye a Zöldfában.
 Febr. 4. Posta-altisztek táncestélye a Sasban.
 Február 10. A régi népkör táncestélye a Bazárban.
 Febr. 11. Református bál a Sasban.
 Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
 Febr. 18. A kath. legény-egylet táncestélye a Zöldfában.
 Febr. 24. Tiszti estély.
 Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.

IPARÜGY.

Előljárási ülés.

Az ipartestület ujonnan megválasztott előljárási ülésének február hó 1-én tartotta meg alakuló ülését. Jelenvoltak az iparhatóság részéről Gerő Ármán hatósági biztos. A testület részéről Bertsey György elnök, Andriska Károly, Bodnár János, ifj. Cser János, Czeglédi Jeremiás, Hann Lajos, Havassy Zsigmond, Juhász Benedek, Kiss Károly, Lévy Márton, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák József, Mónus Sándor, Nagy Sámuel, Óváry Lajos, Péchy Antal, Rozsly Géza, Szentpéteri János, Széles Lajos, Sziládky Ernő, Szücs Ferencz, Tarsoly Ferencz, Tátrai Sándor, Vlád Ágoston, Voszka Ferencz, Weisz Károly és Zsirkay Károly előljárási, Peller Ferencz, Iványi István számvevők, Jankovich János főjegyző.

A közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatott és jóváhagyott.

Alelnököknek *Andriska Károly* és *Milibák József* egyhangulag megválasztottak.

A pénztárnok, főjegyző és aljegyző állásukban megerősítettek.

Az egyik szolga az elnök által állásában megerősített, a másik ki felfüggesztve volt, az előljárási ülés által visszahelyeztetett.

A bizottságok, melyeknek az elnöke az ipartestületi elnök a következőkben lettek megválasztva:

A házfelügyelő, egyben jótékonyági bizottságba.

Milibák József, Tarsoly Ferencz, Tátrai Sándor, Bodnár János és Sziládky Ernő.

A menház felügyelő bizottságba.

Andriska Károly, Óváry Lajos, Zsirkay Károly, Szücs Ferencz és Hann Lajos.

Ipariskolai bizottságba.

Voszka Ferencz, Kiss Károly, Lévai Márton, Péchy Antal és Havassy Zsigmond lettek egyhangulag megválasztva.

A főjegyző minden bizottság jegyzőjének. Elnök azon indítványa, hogy a megválasztott 12 póttag közül, minden ülésre két tag felváltva behívassék, kik azonban hozzászólási joggal igen, de szavazati joggal nem bírnak, ugy azon indítványa is, hogy a pénzbeszédessel megbízott testületi szolga, a 80 korona fizetési többlet helyett 4%-ot kapjon a behajtott összegek után; — elfogadva lettek.

Balogh Mihály előljárási lemondott, helyette az előljárási *Hegedűs József* póttagot hívta be.

Hütteman Gusztáv czirkusz igazgató ur azon ajánlata, hogy február hó 4-én vasárnap egy előadást tart az elaggott iparosok alapjának javára, örömmel vétetett tudomásul s a tömeges részvételre való felhívás kibocsátása elhatározott.

Békési Pál aljegyzőnek 160 korona előleg, Ember Lajosnak 20 korona, Veres József czirkusz 10 korona szavaztatott meg.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: *Fernand-Hue.*

59

Franciaából fordította — *Ó.*

HUSZADIK FEJEZET.

Egy búr család.

Az időjárás kedvező volt és gyorsan haladhattak dél felé. Az idő elég kellemesen telt el, a férfiak vadásztak, Margit azonban alig hagyta el a kocsit. Miután a Limpopon átkeltek, Dovernek, a ki nem tudta utazásuk célját feltűnt, hogy nem azon az uton haladnak, a melyiken jöttek. Fel is említette ezt egyszer a parancsnok előtt.

— Az igaz, felelt Parr, mert most délkeletnek haladunk.

— Nem ejtjük utba Souls-Portot, hogy Price urnál megálljunk?

— Nincs szándékomban.

— Pedig bizonyosan nagyon megörülne annak, hogy az ön vállalata célt ért, még akkor is nagyon érdeklődött az ügy iránt.

— Mielőtt fölfedezésemet, mely több mint bizonyos, nyilvánosságra hoznám, adatokat akarok beszerezni Cornelius nevelő atyjától.

— Most tehát oda megyünk?

— Igen; és nagyon lekötelezne, ha oda elkísérne, mert tanúsága igen becses lesz nekünk, mert ha ön írásban, vagy ha kell esküvel bizonyítja az öreg kijelentésének hitelességét, ugy senki sem vonhatja azt kétségbe. Remélem, nem utasítja vissza kérésemet.

— Örvendek, ha önnek szives séget tehetek.

— Ördögötl gondolta magában Dover, miután a kapitány elment, ugy látszik, hogy ezek maguk is belátják, milyen gyenge argumentum volna ez a mese, a mit kigondoltak és most bizonyítékok után néznek. Hiába, mig az elvesztett okiratokat meg nem kerítik, nem bizonyíthatják be a személyazonosságot... Hogyan ta-

nuskodjam mellettük? No, igazán különös dolog lenne.

Másnap a kocsik egy házcsoport előtt állottak meg.

Azonnal zsbongó gyermekcsapat vette őket körül, mint az öreg Operbom unokái és déd-unokái. Ujjongva üdvözölték Cornelius és Ferenczet és megbámulták ez idegeneket, kik most a házak felé tartotak, melyek mindenikében Operbom nagyszámu családja lakott.

Csakhamar elértek az öreg háza elé s beléptek egy kis terembe, hol az öreg éppen az asztalnál ült és a bibliát lapozgatta.

Mikor vendégei beléptek, eléjük ment, Cornelius megölelte, ki bemutatta nekia parancsnokot és családját. Letültek a nagy asztal köré és az öreg azonnal kérdezősködni kezdett Corneliustól minden féléről, azonban ez félbeszakította:

— Beszélhetünk még eleget, előbb azonban ön feleljen meg néhány kérdésre.

— Operbom ur nem tud angolul? kérdé a parancsnok?

— Nem, de majd Ferencz lesz a tolmácsunk, neki ugy sincs érdeke a dologban.

— Jól van, tehát először elmondom elutazásunk célját, azután Operpoum ur fogja elmondani a mit a dologról tud.

Ferencz figyelmesen lefordította a kapitány kérdéseit és az öreg Operbom megértve, hogy mit akarnak tőle, a következőket mondta el:

— Nagyon régen történt az uram, a mit ön tőlem kérdez, de olyan jól emlékezem rá, mintha tegnap történt volna. 1865-ben, Jakab fiam születése évében történt. Port-Natalba mentem, hogy átvégyem az ökröket, melyeket a sógorom hozott Madagaszkárból. Mikor visszafelé indultunk a sógorom a város végén észrevett egy alvó kis fiút az árokban. Mikor felköltöttük, elkezdett sirni és angolul kiabálni, a mit én nem értettem meg, de a sógorom azt mondta, hogy apjáról beszél, a ki meghalt és valami Péterről, a kit elfogtak. Én magammal hoztam a gyermeket, mert gondoltam hogy bizonyosan magára van hagyatva. Sógorom nem sokára elvált tőlem és én nem kérdezősködhettem a gyermektől, mert nem tudtam angolul. Mikor megtanult hollandul sok furesa történetet mondott el nekünk, de nem sokat adtunk rá, mert azt hittük, hogy csak összevissza beszél a képzelete után, mint azt a gyermekek szokták. Cornelius nevet adtunk neki, de meg is voltam vele elégedve, mert mindig szorgalmas, engedelmes, jó fiu volt.

Miután az öreg befejezte történetét a parancsnok még néhány kérdést intézett hozzá a feltalálás időpontjára és a gyermek ruházatára vonatkozólag.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A kath. autonómia.

Budapest, február 3. (Saját tud. táv.) A tárgyalás folyamán *Horánszky Nándor* azt indítványozta, hogy fogadják el általánosságban az előadói javaslatot, a részletek tárgyalását pedig függeszték föl addig, a mig egy kiküldendő bizottság a püspöki karral és más tényezőkkel a differenciákon megegyezik.

Keglevich intendáns nyilatkozik.

Budapest, febr. 3. (Saj. tud. táv.) *Keglevich* intendáns ma közlésezi a lapokban a miniszterelnöknek tett előterjesztését *Jászai Mari* életfogytiglan való szerződéséről és kijelenti, hogy a művész nő fizetéscsökkenése csak látszólagos.

A szentesi választás.

Szentes, febr. 3. (Saját tud. táv.) A választás napjára az esetleges zavarok megfékezésére Szegedről és Kecskemétről katonaságot rendeltek.

KÖZGAZDASÁG.

Guzdasági szakelőadások a vármegyében.

Komádi, febr. 1.

A biharvármegyei gazdasági egyesület csütörtökön, azaz e hó 1-én Komádiban tartott gazdasági szakelőadásokat, melyekről az alábbi értesítést vettük:

Weingärtner Andor egyleti titkár üdvözlőlvén a megjelent hallgatóságot, kifejtvén a szakelőadások célját, felhívta a gazdaközönséget az előadások meghallgatására, mely után Pakay Dezső kerületi állattenyésztési felügyelő tartott egy igen sikerült előadást a legelő kezelés és legeltetéséről. A vármegye egyes községeiből szerzett tapasztalatok alapján rámutatott azon károkra, melyek a legelők helytelen kezelése miatt előállnak. Ezeknek elkerülése céljából készített a legelő kezelés és legeltetésről egy szabályrendeletet, melynek betartásával a legelők okszerűen és jól ki lehet használni. Végül kérte az előjáróságot, hogy vegye figyelembe előadását, illetve a szabályrendeletet, mert evvel a község érdekeit mozdítják elő.

Pakay felügyelő előadása után Kaczvinszky Andor lépett a katedrára és egy nagyon szép szakszerű előadást tartott a takarmánytermelés és takarmányozásról. Előadásában részletesen megemlékezett az okszerű takarmányozás kellékeiről.

Kaczvinszky éppen úgy, mint Pakay olyan kellemes modorban adták elő tárgyaikat, hogy teljesen lekötötték a hallgatóság figyelmét és nagy hatást gyakoroltak rájuk. Az előadások befejeztével Komádi község főbírója szívélyesen mondott köszönetet az előadóknak és a gazd. egyesületnek fáradozásaiért, mely után a hallgatóság tapasztalatokban gazdagodva szétszórt.

A sertés vásár ügye. Éveken keresztül foglalkoztatta a város gazdasági köreit az a kérdés, hogy a sertésvásár hol legyen. Két párt állott egymással szemben, az egyik a jelenlegi ló és marha vásár térre akarta vinni, míg a másik párt a Komendáns réten óhajtott volna azt elhelyezni. Mind a két párt erősen ragaszkodott álláspontjához s így az ügy Széles Lajos és társai fellebbezése alapján a miniszter elé került. A földmivelésügyi miniszter most döntött ez ügyben és pedig úgy, hogy a sertésvásár helyéül a jelenlegi ló és marha vásár területét jelölte ki. Ezt a helyet most így rendezni s tetemesen kifogják bővíteni. Az egész kibővítés alig kerül néhány ezer forintba, míg a komendáns rétnak a kisajátítása igen sokba került volna. Így aztán véget ér a nagy harc.

A szeszes italok vizsgálati ára olcsóbb. Megirtuk már azt, hogy a szeszes italok vizsgálati díját a földmivelésügyi miniszter jóval lejjebb szállította a réginél. Az erre vonatkozó rendelet így hangzik:

A földmivelésügyi m. kir. miniszter, 1900. évi 6.888. számu rendeletével ez országos m. kir. chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomás, valamint a debreczeni, kassai, keszthelyi, magyaróvári, kolozsvári és pozsonyi m. kir. vegyikísérleti állomások díjjegyzékének a bor, cognac és más szeszes italok, valamint a must és sör vizsgálatára vonatkozó tételeit f. évi február 1-től kezdve hatályon kívül helyezte és ezen vizsgálatokra a következő díjakat állapította meg:

I. a) egy borminta teljes vizsgálatáért (alkohol, összesav, vonatanyag, hamu, glicerín, borkő, czkor meghatározása, ásvány mérgek,

salicylsav, saccharin, kénsav, salétromsav és idegen festő anyagok kimutatása, s esetleg még szükséges más irányú vizsgálatok) 16 (tizenhat) korona;

b) a bornak egészségügyi szempontból szükséges vizsgálatáért (kénsav, salicylsav, saccharin, festő anyag, fémi mérgek stb.) 6 (hat) korona;

c) a bornak vizsgálatáért alkohol, összesav, vonatanyag és hamutartalomra 6 (hat) korona;

d) a bor egyes alkatrészeinek minőleges meghatározásáért 2 (kettő) korona;

e) a bor egyes alkatrészeinek mennyileges meghatározásáért 4 (négy) korona.

A d) és e) pontok szerint végzett összes vizsgálatok díja ugyanazon bormintára nézve a 16 (tizenhat) koronát meg nem haladhatja.

II. Mustban a czukor meghatározás must mérővel 2 (kettő) korona, direkt meghatározva 4 (négy) korona, sav meghatározás 2 (kettő) korona, fertőzőmennyek kimutatása egyenkint 2 (kettő) korona.

III. A kognac és más szeszes italok, valamint a sör vizsgálatára nézve általában a borvizsgálatokra megállapított díjak érvényesek.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. jan. hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.—10.60. Rozs 10.80—10.30. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.——9.40. Tengeri: 9.60.—9.20. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.—. Köleskása 24.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. szemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.—. Szalonna 96.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—. Lámpaolaj —.88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64. Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.40, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 46.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—, repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 1.—, paprika 1.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi január hó 30-ról. Tiszta buza körülbelül 360 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 190 hltr, arpa 70 hlt, zab 110 hltr, tengeri 280 hltr, burgonya 400 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 58 drb, félhizott 96, sovány 110, süldő 190, malac: 340, hizott marha 11, jármás ökör 240 fejős tehén 160, borju 138, bivaly 3, juh és kecske 30, ló 379.

Marha ártáblázat 1899. január 30-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 590—650, egy pár másodrendű jármás ökör 470—550, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—450, 1 drb fejős tehén 90—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 146—190. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—150. 1 drb. veres borju 21—34, 1 drb. fél éves borju 32—42, 1 drb egy éves borju 44—62, két éves borju 62—126. 1 drb hizott sertés 76—118, 1 pár fél éves 28—32, 1 pár egy éves sertés 44—62, 1 pár két éves sertés 68—106. 1 drb

igás ló 100—170, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, február 3.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.91
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.77
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.95
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.45
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.05
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 3.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	375.80
Magyar hitel	—	—	—	—	—	376.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	820.25
Rimamurányi	—	—	—	—	—	882.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	230.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	99.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	94.50
Magyar vasuti kölesön aranyban $\frac{4}{100}$ %	—	—	—	—	—	100.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben $\frac{21}{100}$ %	—	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	93.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	99.50
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	—	95.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	—	162.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	—	141.50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	—	99.50
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	—	99.30
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	98.75
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	98.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	139.25
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	18.40
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	752.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	753.—
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.30
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	—	19.19
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.05
London vista	—	—	—	—	—	212.20
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.60

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Köszönet és kérelem.

A mikor 26 év után a régi »Magyar Király« kávéházból elköltöztem, lehetetlen hálás köszönetet nem mondani a magam és családom nevében mindazon tisztelt vendégeimnek, a kik nagybecsű pártfogásukkal üzletemet kitüntetni szivesek voltak s a mikor ezt teszem, egyidejűleg teljes tisztelettel kérem, kegyeskedjenek jóakaratu támogatásukban új helyiségemben (Fő-utca, Róth-ház) továbbra is részesíteni.

Nagyvárad, 1900. febr. 2.

Teljes tisztelettel

Waldmann Lajos
és családja.

A „Biharmegyei takarékpénztár“

Kossuth Lajos-utcai házában

egy II-od emeleti lakrész

és egy

bolthelyiség

1. évi május hó 1-től

kiadó.

Értekezhetni: a takarékpénztárban.

Ház-eladás.

Néhai özvegy Kovács Lászlóné Incze Petronella hagyatékához tartozó, a n.-várad 494. sz. betétben foglalt *hármast-utcai 510. sorszámú ház*, az általános örökösnek és összes hagyományosoknak közjegyző előtt létrejött megállapodása értelmében szabad kézből eladó.

Erre vonatkozó ajánlatokat 2000 korona bánatpénzzel együtt, folyó évi február 24. napjáig bezárólag fogad el az alulírott, ki az ajánlatok ügyében a megbízás korlátai között fog határozni.

Lop ussny Gyula Ágost,

(lakása: Szaniszló-utca 793.)

Meghívó.

A »Gazdasági és iparbank [részvénytársaság]« Nagyváradon 1900. évi február hó 18-ik napján d. e. 10 órákor tartja saját üzlethelyiségében

IX. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.

2. Az 1899. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása feletti határozat hozatala és a felmentvény megadása.

3. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása az 1900. évre.

4. A napibiztosági minőségben működő igazgató-tanácsosok napidíjainak 3 évre való megállapítása.

5. Az igazgató tanács elnöke, az igazgatóság, felügyelő bizottság és 8 igazgató tanácsos választása.

Nagyvárad, 1900. január hó 24.

Az igazgatóság

Minden részvényes, ki szavazatával élni kíván, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig részvényeit elismervény ellenében a pénztárnál letéteményezni. Ugyanott február hó 10-től kezdve az üzleti jelentés a mérleggel együtt a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

A «Polgári takarékos és segélyszövetkezet»

folyó év elején nyitotta meg

5-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtok folyó évi április 1-ig mulasztási illeték nélkül vétetnek fel. A ciklus 3 évi időtartamra szól. Mindenki tetszés szerint jegyezhet üzlet részeket. Egy üzletrészre hetenként 20 fillér fizetendő. A befizetések hetenként 3-szor, u. m. vasárnap, szerdán és pénteken teljesíthetők. A most eszközölt 2-ik évtársulat felszámolásakor minden egyes üzletrész után 2 kor. 54 fill. osztalék lett kifizetve. **A szövetkezet összes üzletrészeinek száma ez idő szerint 40.000.** Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.)

Sziládky és Társa

férfi-szabó cég

üzlethelyiségét

folyó év február 1-étől

a **Bazár-épületbe,**

a volt Fehér Izrael-féle helyiségbe helyezte át.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

• Liniment. Capsici comp. •

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bérbétkü utánezat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.** RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT es. és kir. udvari szállítók.

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

DÉRY JÁNOS

üveg- és porcellán kereskedésében Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.

Az üzlet áthelyezése miatt

mélyen leszállított áron kiárusítatnak

majolika és porcellán diszmuáruk, élkező, teás, kávé, mozdó és többféle üvegekészletek és üvegáruk, lámpák, tükrök, képek, képkeretek, rendkívüli olcsó és alkalmas

a j á n d é k t á r g y a k

nagy választékban haphatók, míg a végkiárusítandó tárgyakból a készlet tart.

Ugyanitt saját égetés betfiai mész is megrendelhető bármily mennyiségben.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tisztelettel

Déry János